

РЕШЕНИЕ

№ 259

гр. Варна , 03.08.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА в публично заседание на осми юли, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Даниела Д. Томова

при участието на секретаря Мая М. Петрова
като разгледа докладваното от Даниела Д. Томова Търговско дело № 20203100901337 по описа за 2020 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по исковата молба на АД. П. АД., ЕГН *****, с постоянен адрес в гр. Варна, с която срещу ответника М. П. П., ЕГН *****, с постоянен адрес в *****, ищецът е предявил осъдителни искове за сумите 36 000 лева, представляваща дължима главница по запис на заповед, издаден на 27.08.2019г., с падеж 15.10.2019г., и 2 720 лева – обезщетение за забава в плащането на главницата в размер на законната лихва за периода 16.10.2019г.-13.07.2020г., ведно със законната лихва върху дължимата главница, считано от датата на подаване на заявлението в съда - 13.07.2020г., до окончателното плащане, за които вземания по ч.гр.д. №7973/2020г. на Варненски районен съд е постановен отказ за издаване на заповед за изпълнение и изпълнителен лист.

Исковата претенция има за предмет парично притезание, произтичащо от издаден запис на заповед с настъпил падеж и липсата на плащане на дължимата сума след предявяването за плащане. Активната материалноправна легитимация по менителничното вземане се основа на твърдението, че ищецът е пряк поемател, комуто според ценната книга следва да се плати. Искането за издаване на заповед за изпълнение, допускане на нейното незабавно изпълнение с издаване на изпълнителен лист на основание

чл.417, т.10 и чл.418 от ГПК, е оставено без уважение от сезирания заповеден съд с разпореждане №24380/15.07.2020г. по ч.гр.д. №7973/2020г. на ВРС. По реда на чл.415, ал.1, т.3 ГПК на кредитора – заявител е било указано възможността да предяви осъдителен иск за вземанията си, които указания същият е получил на 09.11.2020г. На 08.12.2020г., т.е. в едномесечния срок по чл.415, ал.4 от ГПК, същият е подал настоящата искова молба.

При тези правни положения съдът намира, че искът е предявен от лице, легитимиращо права на кредитор по менителничното вземане, чийто интерес от водене на иска е налице.

Правно основание на претенциите – чл.538 ТЗ и чл.86, ал.1 ЗЗД.

В исковата си молба ищецът А.А. е навел твърдения, че на 27.08.2019г. ответникът М. П. П. е издал запис на заповед, с който се задължил да му заплати безусловно и неотменимо, без протест, на падеж 15.10.2019г. сумата от 36 000 лева. И тъй като сумата не била платена на падежа, длъжникът изпаднал в забава и дължи нейното обезщетяване чрез плащане на законната лихва считано от 16.10.2019г. до окончателното погасяване на задължението, чийто размер до 13.07.2020г. (датата на подаване на заявлението в съда) се заявява в размер на 2 720 лева.

Ответникът М.П. оспорва иска като обосновава, на първо място, възражение за липса на длъжникова забава, чието обезщетяване се дължи, тъй като записът на заповед не му е бил предявен. На второ място, противопоставя твърдение, че записът на заповед има гаранционно-обезпечителна функция, като същият е бил издаден предварително по повод на обещание на ищеца да му предостави в заем сумата от 36 000 лева. И тъй като това не било сторено нито на уговорената дата 27.08.2019 г., нито понастоящем, то и сумата по ценната книга е недължима.

Насрещните твърдения и възражения на ответника са оспорени аргументирано в подадената от ищеца допълнителна искова молба. В подадения допълнителен отговор ответникът заявява, че поддържа същите, излагайки допълнителни аргументи.

Като има предвид три тези основни насрещни твърдения на

страните, след анализ на събраните по делото доказателства и съобразяване на приложимите към спора правни норми, за да се произнесе по същество на предявените иски, съдът съобрази следното:

Защитата по предявения менителничен иск е организирана въз основа на твърдението на ответника М. П. за съществуваща договореност за предоставяне на паричен заем от ищеца – поемател А. А., за обезпечаването на който е издадена процесната запис на заповед, но поради неосъщественост на заемното правоотношение, плащането по гаранционния менителничен ефект не се дължи. Възражението, основано на гаранционното предназначение на менителничните ефект, следва да бъде съобразено с правната природа на записа на заповед като конститутивна ценна книга от гражданския оборот. Противоставимостта на “безпричинността на записа на заповед” предполага наличие на достатъчно правни факти, проверими по външни белези, които в своята функционална връзка сочат *prima facie*, че едно плащане по предявените менителнични иски, ако последните бъдат уважени, води до неоснователно разместване на имущество в полза на недобросъвестния приносител на ефекта. Това е и защитимият от разпоредбата на чл.465 ТЗ правен интерес на длъжника по менителничните ефекти. С други думи всяка една възразена “безпричинност” на записа на заповед, която не отговаря на тези изисквания, следва да бъде изключена от уредената в този закон текст противопоставимост. Противното би означавало да се признае на длъжника по записа на заповед правото, отправяйки възражение за “безпричинност”, да възложи в тежест на приносителя на менителничните иски да установява, че тяхното плащане не е и не може да доведе до неоснователно обогатяване. Един такъв подход, какъвто защитата на ответника прилага в този случай, води до обезсмисляне на менителничното право (Глава 30 и Глава 31 от ТЗ).

В този ред твърдяното от ответника обещание за сключване на заемен договор в същността си се отнася до правно очакване за договаряне на такъв заем, а не за договорен такъв. Правните очаквания, доколкото същите по подразбиране се отнасят до оценъчния момент на даден субект по отношение на един все още неосъществен факт с правна значимост, не са от категорията сочени от чл.645 ТЗ факти, въз основа на които да се извърши проверка за наличие на твърдяната недобросъвестност на приносителя на менителничните

искове. В контекста на дадената от Търговския закон уредба на менителничните правоотношения, “правно очакване” не може да бъде приравнено на “договорното съгласие” за предоставяне на заем. Все така, дълбокото същностно различие между “правното очакване” и “договорното съгласие” има своята проекция и върху доказателствения стандарт в гражданския процес, установен в чл.164 ГПК, в основата на чийто правила стои отново разбирането на законодателя за правна сигурност. Въведените завишени стандарти за доказване на договорното съгласие биха били лишени от смисъл, ако на “правните очаквания” бъде зачетена релевантност на “договорно съгласие”, без обаче същите да са задължени от писменото начало, съгласно изискванията на чл.164 и чл.167 ГПК. Ето защото твърдяната “безпричинност” на предявените по процесната запис на заповед парични искове не отговаря на критериите за противопоставима недобросъвестност на приносителя на тези искове, основана на каузално правоотношение, по смисъла на чл.645 ТЗ.

Процесния запис на заповед притежава реквизитите, изискуеми съгласно разпоредбата на чл.535 ТЗ. Документът носи наименованието „запис на заповед”, което е поставено както като заглавие, така и в самия текст на документа в съответната логическа и граматическа връзка с другите изрази. Индивидуализирано е лицето, което е поело задължението да плати с посочване на правно индивидуализиращи го данни. Обективизирано е и изявлението му като издател, че се задължава „безусловно” да заплати определена сума, а именно сумата от 36 000 лева, на падеж 15.10.2019г. Посочени са и дата и място на издаването, което посочване е извършено с употребата на ясни и точни изрази. Налице е и подпис на сочения издател М.П.. Индивидуализиран е и поемателят, комуто следва да се плати - физическо лице, с посочване на неговите имена, което съответства на изискването на чл.535, т.5 ТЗ. Притежавайки изброените и изискуеми, съгласно разпоредбата на чл.535 ТЗ реквизити, записът на заповед е редовен от външна страна и годен да породи менителнично задължение.

Що се касае до възражението на ответника за “липса на посочено ЕГН на поемателя АД. П. АД.”, трябва да се отбележи, че правилото на 456, ал.1, съответно на чл.536, ал.1 от ТЗ, не подлежат на разширително тълкуване. В случаите като този, при които страните по менителничното правоотношение

не твърдят, че ефекта е издаден в полза на лице, различно от означения в него поемател, посочването или не на ЕГН на поемателя е ирелевантно за действителността на запис на заповед. В този ред и доколкото ответникът сам навежда твърдения, че именно ищецът е лицето, в полза на което е издаден процесния запис на заповед, така направеното възражение за неговата недействителност следва да бъде отхвърлено като необосновано от фактическа и правна страна.

По отношение на възражението, с което ответникът оспорва предявения акцесорен иск за лихви, основано на твърдението, че процесният запис на заповед не му е бил предявен за плащане, съдът намира, че следва да бъде направено разграничение между релевантността на предявяването за института на менителничната давност и на началния момент на изискуемостта с оглед целите на определянето на размера на дължимата лихва за забава. От събраните по делото доказателства безспорно се установява, че записът на заповед е издаден на дата 27.08.2019г., с падеж за плащане на 15.10.2019г. По делото нито са наведени твърдения, нито са посочени и представени доказателства, че записът на заповед е бил предявен за плащане на уговорения падеж. С оглед на това следва да се приеме, че предявяването е с подаването на исковата молба, след постановения в заповедното производство отказ за допускането му до предварително изпълнение по чл.417, т.10 и чл.418 ГПК. В контекста на чл.514 от ТЗ не може да се говори за пропускане на сроковете, което води до загуба на правата на ищеца като поемател на процесния запис спрямо ответника - неговия издател. Издателят на записа на заповед е в положението на платец на ефекта, който не попада сред лицата, посочени в чл.514 ТЗ. От друга страна, паричното вземане по процесния ефект е търсимо, като исковите срещу издателя (платец) на записа на заповед следва да бъдат предявени в рамките на тригодишния давностен срок, установен в чл.535, ал.1 ТЗ, което в този случай, както е установено по делото, е станало с предявяването на иска на 07.12.2020г. Следователно, в този случай не може да се приеме, че иска за менителничното вземане е предявен след изтичането на давностния срок. При това положение, доколкото паричното вземане по процесната запис на заповед става изискуемо с предявяването на исковите, вземането за лихви следва да бъде определено именно от този момент, т.е. от 07.12.2020г. Не

може като дата на предявяване да се приеме датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение - 13.07.2020г., от който именно начален момент да се присъди обезщетение за забавата, тъй като до издаването на заповед за изпълнение заповедното производство е едностранно, като препис от заявлението и приложенията към него не се връчват на насрещна страна (длъжника).

При така установените фактически и правни положения съдът приема, че ликвидността и изискуемостта на вземането на ищеца - поемател спрямо ответника - издател по процесната полица са надлежно установени. Ответникът не е установил плащане на задължението, поради което предявената спрямо него искова претенция се преценява като основателна и се уважава изцяло. Вземането следва да се присъди ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба - 07.12.2020г., до окончателното му плащане. За предхождащия предявяването на иска период предявените акцесорни претенции са неоснователни и се отхвърлят.

Ищецът е направил нарочно искане да се осъди ответника да му репарира направените разноски за тази инстанция, което с оглед изхода на спора и правилото, установено в чл.78, ал.1 от ГПК, се цени като основателно. Съгласно представения списък по чл.80 от ГПК (л.64) същите са в общ размер на 3 354,80 лева (включващ платените държавна такса в общ размер на 1 554,80 лв. и 1 800 лв. адвокатско възнаграждение). Именно този общ размер на доказани като дължими и сторени от ищеца разноски следва да бъде възложен за репарирание на ответника М. П..

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА М. П. П., ЕГН ***, с адрес *****, да заплати на АД. П. АД., ЕГН *****, с адрес *****, сумата 36 000 лева (тридесет и шест хиляди лева), представляваща дължима главница по запис на заповед, издаден на 27.08.2019г., с падеж 15.10.2019г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в съда - 07.12.2020г., до окончателното ѝ плащане, на основание чл.538 ТЗ и чл.86, ал.1 от ЗЗД, както и сумата 3 354,80 лева (три хиляди триста петдесет и четири лева и**

осемдесет стотинки), представляваща сторени разноси по делото, на основание чл.78, ал.1 от ГПК.

ОТХВЪРЛЯ предявения от **АД. П. АД.**, ЕГН *********, с адрес *********, акцесорен иск за **осъждане на ответника М. П. П.**, ЕГН *********, с адрес *********, да му заплати сумата **2 720 лева**, представляваща обезщетение за забава в плащането на главницата от 36 000 лева по запис на заповед, издаден на 27.08.2019г., с падеж 15.10.2019г., в размер на законната лихва за периода 16.10.2019г.-13.07.2020г., **както и законната лихва** върху тази сума, считано от 13.07.2020г. - датата на подаване на заявлението по ч.гр.д. №7973/2020г. на Варненски районен съд, до 06.12.2020г., включително, като неоснователни.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано пред Варненски апелативен съд с въззивна жалба, предявена в двуседмичен срок, считано от датата на връчване на препис от същото на страните.

Съдия при Окръжен съд – Варна: _____